

Департамент культури, туризму, національностей та релігій
Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад "Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач"
Запорізької обласної ради

Країна під небесами

На відзначення року Китаю в Україні

Інформаційно-методичний матеріал

Запоріжжя

2019

Країна під небесами: На відзначення року Китаю в Україні / Інформаційно-методичний матеріал / укладач Л. В. Данилова; Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач". – Запоріжжя, 2019. – 12 с.

Інформаційно-методичний матеріал містить інформацію про найважливіші віхи в історії китайської культури, рекомендації щодо їх популяризації в бібліотеках для дітей, а також бібліографію. Присвячений року Китаю в Україні.

Розраховано на бібліотечних фахівців та широке коло читачів.

Укладач

Данилова Л. В.

Комп'ютерна верстка

Веселова Л. Г.

Відповідальна за випуск

Данилова Л. В.

Китай, або Китайська Народна Республіка – найпотужніша після США з економічного погляду країна світу – розташована у Центральній і Східній Азії. Назва Китаю походить від назви народу "кидань", який колись жив на території від Маньчжурії до Тяньшаню. Китайська ж назва країни звучала як Чжунго – "Серединна держава", або Тянсі – "Піднебесна імперія". Китай обіймає 18 історичних провінцій колишньої Китайської імперії, Внутрішню Монголію, Сінцзян, Маньчжурію і Тибет. До того ж існує ще провінція Тайвань, яка перебуває під контролем Китаю, але її статус ще не визначений. Столицею сучасної КНР є Пекін, населення якого становить близько 12 млн. мешканців.

Китайська цивілізація – найдавніша з нинішніх. З 221 р. до н.е. та до 1912 р. Китай був єдиною великою імперією. В давнину її майже не зачепили зовнішні впливи – це був особливий світ. Величезні пустелі і гірські масиви відділяли Китай від інших регіонів: Індії, Центральної Азії, Європи. Суспільний устрій став для китайців найважливішим засобом збереження стабільності. Чиновницький апарат, створений першими імператорами династії Хань, допомагав керувати величезною країною з розумом та ефективно при всіх династіях, що змінювали одна одну. Внесли свій внесок в об'єднання нації і філософи, визначні мислителі, такі як Конфуцій, закликали китайців дотримуватись традицій і законів, вшановувати сімейні відносини.

Хоч Китай пережив чимало бунтів, набігів завойовників, ця держава існує і розвивається сьогодні дуже швидко. Кордони країни при різних династіях то скорочувались, то розширювались, імператорську столицю переносили з місця на місце. Однак централізоване правління, введене ще Цінь Шихуаном, проіснувало більше 2000 років. За довгу історію в Китаї було зроблено багато відкриттів та технічних модернізацій. З цього приводу відомий англійський філософ XVI ст. Френсіс Бекон казав: "Вони змінили весь вигляд і стан речей у світі, викликавши численні переміни". Великий вплив на світову цивілізацію зробили відкриття китайськими вченими паперу, книгодрукування, компаса і пороху. А ще не можна оминати китайський посуд і шовкову тканину.

Є в Китаї і свої дива. Наприклад, мандрівне озеро Лобнор, яке називають "серцем серця Азії". Воно неодноразово змінювало своє місцезнаходження. Відкрив його і дослідив відомий науковець М.М. Пржевальський. Зачаровує Тибет, який часто називають "дахом світу", адже Тибетське плато – найвисокогірніше на Землі. Столиця автономної території Тибет – місто Лхаса, тривалий час було забороненим для в'їзду іноземців, але зараз воно відкрите для туристів. Дивує Хуанхе – "Жовта річка" - одна з найбільших річок в Азії. На її берегах народилась китайська цивілізація, тому самі китайці називають її "матір'ю", але через часті повені у неї є ще й інша назва – "річка тисячі лих". А найдовша річка Азії – Янцзи. Вона простягнулась на 6300 кілометрів. Захоплення викликає одне з найбільш грандіозних споруд усіх часів і народів – Велика Китайська Стіна. Будувалась вона біля півтори тисячі років.

Її довжина з відгалуженнями – 8851 кілометр, висота – від 6 до 10 метрів, а завширшки вона – 5,5 метрів.

Унікальною є Терракотова армія. Ця археологічна знахідка, розташована поруч із містом Сіань, представляє собою армію більше ніж 8000 глиняних озброєних воїнів у повний зріст. Статуї були захоронені разом з імператором Цінь Шихуанді. Найбільший і найзагадковіший палацовий комплекс – Заборонене місто – знаходиться в центрі Пекіна. За легендою в ньому 9999 кімнат. (Насправді – 8707). А найбільше місто Китаю за кількістю населення – Шанхай. За різними даними в ньому проживає від 24 до 26 мільйонів чоловік. Це важливий торговельно-промисловий центр і головний морський порт країни. Відомий у світі і острів Хайнань. Це острів – курорт. За м'який клімат і чудові пляжі його прозвали Східними Гавайями.

У Китаї рано-вранці в міських парках можна побачити велику кількість людей, що виконують чудернацьку, на наш погляд, гімнастику. Це – ушу. Китайці вірять, що вона приносить здоров'я та довголіття. Ушу виникло дуже давно, ще у VI столітті в знаменитому монастирі Шаолінь. Саме тоді 4 монахи винайшли систему 5-ти стилів тварин: стиль Тигра, стиль Змії, стиль Журавля, стиль Леопарда і стиль Дракона, який об'єднав елементи усіх стилів. Із покоління до покоління передається знамените цзиньгун (мистецтво зменшення ваги тіла), за допомогою якого деякі монахи могли стрибати вище голови і "ходити дорогою, начебто повітрям летіти". До речі, ушу і кунг-фу – це різні назви одного й того ж бойового мистецтва.

А що ж китайці вживають у їжу? Іноді жартують, що вони їдять все, що має чотири ноги, і все, що літає, якщо це не літак. В Китаї говорять, що немає поганих продуктів, а є невмілі кухарі. Окрім звичних для нас продуктів, китайці вживають те, що на наш погляд, до їжі не годиться зовсім: водорості, молоді пагони бамбука, верблюжати́ну, морських гадів, горобців і комах – сушену сарану, смажених тарантулів. І навіть змій. Китайські обіди можна схематично окреслити таким чином: чай – всі інші страви – суп – рис – чай. Під час "всі інші страви" подають десерти і солодощі. До речі, у китайців помідор вважається десертом, його їдять, посипаючи цукром. Суп їдять спеціальними плоскими ложечками, а все інше – виключно паличками.

Інформація для допитливих

Порцеляна була вперше вироблена в Китаї у 620 році. Коли в XV ст. порцеляну завезли до Європи, вона викликала фурор і цінилась на вагу золота.

Папір був винайдений у 105 році китайським сановником Цай Лунем. А в VII ст. китайці винайшли книгодрукування. Однак через складність письмової мови (понад 3000 ієрогліфів) воно довгий час не отримувало широкого використання. Тим не менш, до Епохи Відродження три чверті всіх книг у світі були китайськими.

Порох у IX столітті випадково відкрили даоські алхіміки, коли намагались отримати еліксир безсмертя. До речі, китайське слово "порох" означає "вогонь ме-

дицини". Спочатку порох використовували для феєрверків (теж китайський винахід), а потім уже – у військовій справі.

Компас винайшли ще в III ст. до нашої ери. Що цікаво, спочатку компас використовувався не в морській справі, а в системі управління простором – феншуй, для якої дуже важливим вважається визначити сторони світу.

Сейсмограф – прилад для реєстрації землетрусів, був створений у 130 році китайським ученим Чжан Хеном. Цей сейсмограф фіксував підземні поштовхи на відстані до 600 км.

Візок китайці винайшли між 221 роком до н.е. і 265 роком н.е. Великий ручний візок дозволяв одній людині перевозити важкі вантажі, тому по-китайськи його прозвали "дерев'яний віл".

Для того, щоб отримати 1 кг **шовку-сирцю**, необхідно виростити тисячу гусениць тутового шовкопряда, які з'їдають 60 кг. листя – це листя з трьох тутових дерев. Довжина нитки з одного кокона близько кілометра. Міцність шовкової нитки дорівнює міцності сталевій нитки однакового діаметру, при цьому вона більш еластична, що дозволяє використовувати її в хірургії.

Давньою і цікавою і є **китайська література**. Вона має трьохтисячолітню традицію. Перший значний поетичний твір давньокитайської літератури – "Шицзин" ("Книга пісень", XI-VI ст. до н.е.) являє собою збірку народних пісень, ритуальних гімнів, які відображають почуття і переживання простих людей, засуджують недостойних правителів, розповідають про стихійні лиха. Першим поетом, чие ім'я стало відомим, був Цюй Юань, який розповідав про піднесений світ поета-гуманіста, сміливо виступав проти тиранії. Вірші, поеми Цюй Юаня та його учнів представлені в антології "Чуці". Визначною пам'яткою літератури епохи Хань (206 рік до н.е. – 220 рік н.е.) є "Ши цзи" ("Історичні записки"). Сіма Цяня – прозові твори, що включають яскраві характеристики діячів минулого та їхні вислови.

До речі, недалечко від Ічана на крутому схилі над річкою Янцзи розташований рідкісної краси старовинний парк з унікальною печерою "Трьох поетів" - Вей Юі, Вей Хінян, Юан Цін. Тут немає позолоти і яскравих барвистих розписів, але панує природна краса і тиша. В цій печері застигла вічність. Написи на кам'яних брилах датовані початком першого тисячоліття:

Краще володіти свідомістю,
Ніж володіти тілом.
Володій і тілом, і свідомістю,
Тоді не будеш мріяти про титул.

Кам'яні пам'ятники трьом поетам – їхні вірші всюди на скелях, а вони самі наче скам'яніли у великій печері статуями на повний зріст, відгородивши себе від метушні світу.

Слова одухотворених людей витончені.

Слова мудрих людей прості.

Слова достойних людей ясні.

Речі рядових людей багатослівні.

Речі низьких людей суєтні.

(3 афоризмів старого Китаю)

Цікавинки для юних літературознавців

Тао-Юань-мін – великий поет, чия творчість протягом віків вважалась еталоном прекрасного і слугувала зразком для наслідування. Тао прославився як співець гір і вод, закликав до єднання з природою.

Ван Вей. За словами сучасників "у віршах Ван Вей – живопис, а в картинах – поезія". В ліричних пейзажах він намагався передати гармонію природи та людини.

Лі Бо – за життя отримав прізвище Великого. Його літературна спадщина вбирає вірші та ритмічну прозу. Лі Бо оспівував батьківщину, вільну працю, красу гір і лісів, прекрасне почуття дружби. В багатьох його творах звучить тривога про долю Китаю, якому погрожували північні кочівники.

Ду Фу – поет-патріот, близький друг Лі Бо. Поезія Ду Фу відрізняється громадянським пафосом.

Бо Цзюй-і – "Небесний Бо". Поет, чия творчість виявилася вершиною ліричної поезії Давнього Китаю.

Лі Цинчжао – більшість віршів поетеси написані в жанрі "ци", витоки якого йдуть до народної пісні.

На державному рівні 2019 рік оголошено Роком Китаю в Україні. Тому в бібліотеках для дітей рекомендуємо організувати і провести літературні вечори, голосні читання, story-time за творами давніх і сучасних письменників Китаю, оформити виставки літератури. Наприклад, **виставка-інсталяція "Подорож до Піднебесної"** може бути представлена не тільки художньою та науково-популярною літературою, а й доповнюватись предметами, які є знаковими для Китаю – паличками для їжі, паперовими ліхтариками, китайськими віялами, фігурками персонажів з китайських мультимедіа, національними настільними іграми тощо.

Доречно організувати **виставку-інформацію "Релігія та культура Стародавнього Китаю"**, яка складатиметься з кількох розділів: "Конфуцій і його вчення", "Даосизм", "Китайські церемонії", "Писемність і література", "Розвиток науки і мистецтва". Можна оформити окрему **виставку "Великий мудрець"**, присвячену Конфуцію, використавши його афоризми: "Чого собі не бажаєш, того не роби й іншим", "Не будь легкий на слова, не говори недозволеного", "Немає слова без відповіді, немає добра без подяки", "Коли зробив помилку, не бійся її виправити", "Молоді люди мусять удома виявляти повагу до батьків, а поза домом – пошану до старших, серйозно"

зно й чесно ставитись до справи, безмежно любити свій народ і товаришувати з добрими людьми. Якщо після цього у них ще будуть сили, хай читають книжки", "Не сумуй з того, що люди тебе не знають, а сумуй з того, що ти не знаєш людей", "Марне навчання без думки, небезпечна думка без навчання", "Вести на битву ненавчених людей, значить кидати їх напризволяще".

Цікавою буде **виставка-інсталяція "Китайська грамота"**, яка може включати розділи "Китайська мова і писемність", "Китайські ієрогліфи", "Китайські книжки". Можна також провести, за наявності спеціалістів, майстер-клас з написання китайських ієрогліфів. Якщо є можливість, рекомендуємо запросити до бібліотеки китайців, що володіють українською чи російською мовами, навчаються чи працюють в Україні, і провести з ними **зустріч у форматі "Жива бібліотека"**.

Китай – країна тисячолітніх традицій і ретельно розроблених церемоній. За доби імператора Хань більшість із них була викладена у спеціальному збірнику. В ньому говорилось, як вести себе на людях, як приймати гостей. Великою пошаною наділялась чайна церемонія. Тому рекомендуємо провести заходи з **китайського етикету та чайної церемонії "Чаювання в китайському стилі" або "Смачна візитівка Китаю"**. Цікавою для будь-якої вікової категорії читачів буде зустріч **"Китай очима поетеси"** за участю **запорізької письменниці Лариси Коваль**, яка за результатами подорожі цією країною написала книгу "Шляхами Піднебесної". Презентація книги і розповідь про країну від першої особи – завжди пізнавально.

Пропонуємо питання до вікторини та інтерактив, які можна використати під час проведення бібліотечних заходів, присвячених Китаю.

Вікторина "Поле чудес"

Ведучий ставить запитання до аудиторії і після вірної відповіді учасника вікторини відкриває літеру у назві, яку потрібно відгадати, і яка є першою буквою кожної відповіді. Однакові літери (при наявності) відкриваються всі.

1. Столиця Китаю (*Пекін*);
2. Основа китайського письма (*Ієрогліф*);
3. Одна з трьох основних релігій Китаю (*Даосизм*);
4. Кожному відомо, що за цим показником Китай посідає перше місце в світі (*Населення, його кількість*);
5. Китай – це країна з централізовано-керованою... (*економікою*);
6. Основна релігія Китаю (*Буддизм*);
7. Назвіть історико-географічний регіон Азії, в якому розташована країна (*Східна Азія*);

8. Особливий адміністративний район Китаю, який до 1999 р. належав Португалії (*Аоминь*);

9. Як називали свою країну китайці, вважаючи своїх правителів синами богів (*Піднебесна*).

Назва відкривається автоматично після отримання вірних відповідей на попередні питання.

Можна погратись з дітьми в скоромовки, які складатимуться із назв китайських міст: Пекін, Шанхай, Тяньзін, Чунцін, Ухань, Харбін, Сянган, або назв давніх царств Китаю: Цін, Чу, Чжао, Ці, Вей, Янь, Хань, які, до речі, у давнину були вороже налаштовані одне проти одного.

Гра "Геодоміно"

Гра розрахована на учнів старшого шкільного віку. Її можна використати і в бібліотечних заходах, і на уроках економічної географії в школі.

На аркушах паперу друкуються окремо питання і відповіді. Учасники гри повинні знайти пари і правильно їх поєднати.

1. Яка кількість населення в Китаї? (*1275 млн. осіб*);
2. Коли було проголошено КНР? (*1949 р.*);
3. Яку політику здійснював уряд Китаю до 1979 р. (*Самоізоляція від навколишнього світу, суцільна комунізація сільського господарства та промисловості*);
4. До якого типу належить країна за часткою галузей народного господарства в структурі ВВП? (*Індустріально-аграрна*);
5. Якими мінеральними ресурсами багатий Китай? (*Залізні та марганцеві руди, ртуть, олово, сурма, вольфрам*);
6. Назвіть найбільші міста Китаю. (*Шанхай, Пекін, Тяньцзінь, Шеньян, Ухань, Харбін*);
7. Скільки різних народів проживає в країні? (*80*);
8. Яку частку становлять народи хань (китайці)? (*92%*);
9. Який район країни є найбільш густонаселеним? (*Східний*);
10. Назвіть традиційні галузі промисловості КНР? (*текстильна, вугільна, металургійна*);
11. Назвіть нові галузі промисловості. (*нафтодобувна і нафтопереробна, хімічна, авіаційна, космічна, електронна*);
12. Які основні зернові культури Китаю? (*рис, пшениця, кукурудза, гаолян*);
13. Які основні технічні культури Китаю? (*бавовник, джут*);
14. Назвіть галузі промисловості Китаю, що стали галузями міжнародної спеціалізації. (*металургійна, вугільна, машинобудівна, текстильна*);

15. Які країни є найважливішими торговельними партнерами КНР? (США, Японія, країни Південно-Східної Азії).

Рекомендуємо провести в бібліотеках низку літературних вечорів "Уславлений дует Китайської поезії", "Серед квітів плачу...", "Поет на тлі китайської культури", "І стану єдиним із безмежжям", присвячених великим поетам Китаю Лі Бо та Ду Фу.

Золотою добою китайської літератури, яка налічує не одне тисячоліття, вважається доба правління династії Тан (VII-IX ст.). Це був період економічного піднесення, який супроводжувався соціальною стабільністю та неабияким розквітом мистецтва, особливо поезії: без уміння віршувати, наприклад, чиновників не брали на державну службу. Вірші писали як імператори та найвищі сановники, так і дрібні чиновники в найвіддаленіших містечках. Державна служба у величезній країні спонукала поетів-службовців багато подорожувати, зустрічатись із великою кількістю людей і відвідувати найвіддаленіші куточки країни. Для китайської поезії цієї епохи характерні, з одного боку, простота і вишуканість, а з іншого – філософічність і асоціативність. Особливу роль у китайській поезії відіграють натяк, художня деталь і символ. Лі БО – це "Небожитель поезії", Ду Фу – "Священномудрий поет".

Сценарій літературного вечора "Серед квітів плачу..."

(за життєвим і творчим шляхом китайського поета Ду Фу).

Бачачи нелад часу,
Я й серед квітів плачу...

Ду Фу

На мультимедійній дошці портрет поета, читальна зала прикрашена в китайському стилі. За столиком зібрались "біографи" поета. Це можуть бути бібліотекарі, підготовлені читачі чи запрошені гості – викладачі зарубіжної літератури. На фоні китайської мелодії говорить ведучий заходу.

Ведучий: Китайське прислів'я говорить, що мало бачить той, хто дивиться на небо з колодязя. Тому стародавні поети та мудреці залишали на деякий час, а то й назавсім, свій дім і рушали у мандри, оселялись у горах, подалі від світу людей. Природа ставала їм рідною домівкою, а дахом над головою був незорийний світ Космосу.

Український мандрівний поет, філософ і музикант Григорій Савич Сковорода, який жив у XVIII ст., називав себе Варсавою – Сином Світу. Китайський поет VIII ст. Ду Фу міг теж з гордістю сказати про себе: "Світ ловив мене, але не спіймав".

Біограф 1: (на екрані портрет поета) За своїм походженням Ду Фу – спадкоємець старовинного роду. Легко уявити, якою метушнею був охоплений дід пана Ду Сяня одного дня 712 року. Можливо, це було влітку чи взимку. У пані Ду народився хлопчик – а це велике щастя. Хлопчик у сім'ї – продовжувач роду, є на кого спертись у старості. 30-річний батько мріяв, що малюк буде навчатись, потім складе імператорські іспити, поступить на службу, успадкує талант свого діда Ду Шеньяня – відомого поета, високоосвіченої людини.

Біограф 2: А мати хлопчика, пані Ду, померла, коли її первісток ще не вмів ходити. Ду Фу не пам'ятав матері, лише розповіді батька допомагали йому її уявити. Хлопчик підростає і любить спостерігати, як батько виводить ієрогліфи. Велику роль у формуванні поета відіграла його тітонька Пей, у якої він провів кілька дитячих років.

Біограф 3: "Я навчу тебе читати і писати. Ти станеш таким розумним і освіченим, як філософ Манцзи," – пообіцяла тітонька Пей, уперше зустрівшись з маленьким Ду Фу. Вона щиро жаліла хлопчика, адже після смерті дружини батько привів мачуху, яка не змогла всім серцем полюбити хлопчика. Пані Пей обережно і лагідно плекала в душі вразливого племінника паростки добра і любові.

Біограф 1: Перший свій вірш про червоного птаха Ду Фу написав у семирічному віці. Знавці похитували головами і захоплено зітхали: "Справді, це дитя має поетичний дар від Неба". У 9 років Ду Фу порадував тітоньку успіхами в каліграфії. У 15 років він прагне зрозуміти головний сенс життя. У чому ж він? Звичайно ж, не в тому, щоб отримувати чиновницьку платню, їсти з дорогого посуду паличками із слонової кістки і складати спадок для дітей і онуків. Таке життя нічим не відрізняється від сонного нидіння рибки в акваріумі, а людина, якщо вона хоче бути рівною Небу і Землі, повинна прагнути більшого.

Біограф 2: В кінці зими 735 року Ду Фу реєструється як кандидат на чиновницьку посаду в палаці імператора. Усім прибулим рекомендували на вибір 5 екзаменаційних програм різного рівня складності. Як правило, більшість надавала перевагу найлегшій програмі, лише сміливці, серед них і Ду Фу, наважилися претендувати на ступінь, який присуджувався не більше ніж двом кандидатам із ста. Ду Фу отримує поразку на імператорських іспитах, бо головний екзаменатор не знає, як бути. Чи зуміє цей юний ерудит стати ретельним чиновником: вибивати податки з селян, піднімати їх на громадські роботи, розбирати їхні позови і скарги? Вдома батько поклав руку на плече сина: "Не сумуй. Чекаємо наступних іспитів, повинні ж екзаменатори відрізнити нефрит від простого кругляка".

Біограф 3: 740 року батько помер. Важко переживаючи його смерть, Ду Фу побудував хижку неподалік від могили і переніс туди лише найнеобхідніше. Ще не закінчився траур по батькові, як приголомшила нова втрата – пішла з життя улюблена тітонька Пей. Але Ду Фу не втратив віри у свої сили. Під час тривалих мандрів

вок зі своїми друзями – поетами Лі Бо і Гао Ші – він багато чого навчився, побачив і зрозумів.

Ведучий: (читає поезію Ду Фу).

Ворушить легіт
ріденьку на березі травоньку.
Крізь ніч посуває
човен високу щоглу.

Нависли зірки
над безмежжям голого степу.
Мечеться місяць
в потоці великої річки.

Займаючись віршами,
станеш хіба відомим?
Старий та хворий,
Спробуй одерж посаду!

Метляюсь по світу.
З ким себе порівняти?
Між землею і небом
чайка на мілині піщаній.

Біограф 1: Ду Фу знову складає іспити. Рішенням екзаменаційної комісії ім'я поета внесли до списків тих, які "шанобливо чекали призначення на посаду". Місяці чекання перетворювались на роки. Ду Фу одружився, у нього з'явилися діти. Молода дружина знає, що її чоловік зайнятий надзвичайно важливою і серйозною справою, для успіху якої вимагається повна тиша і спокій, – він складає вірші. У цей час не можна думати про те, що закінчуються дрова, що зносився останній одяг, не залишилося крупи на вечерю і протікає дах. Ці сумні думки пані ніби вбирає в себе, звільняючи від них чоловіка, довго слухаючи через бамбукову фіранку, як він, стримуючи кашель, щоб не нагадувати дружині про свої хворі легені, читає вголос щойно написані рядки.

Читець: За десять тисяч ли
Ведут нас вдаль.
А в арміи,
Как я давно узнал:
Кому – удача,
А кому – печаль,
И знает ли об этом
Генерал?

Я вижу
Вражбих всадников вдали,
Они столпились в кучу
За рекой.
Сейчас я раб,
Но сын своей земли.
Когда же
Совершу я подвиг свой?

Біограф 2: Почався голод. Злидні обсіли і родину Ду Фу. Порадившись з дружиною, вирішили залишити Чаньань. Але незабаром поет повертається до столиці, бо отримує замовлення на епітафію на могилу знатної жінки. За цю роботу добре заплатили. Крім цього, нарешті Ду Фу отримує призначення на посаду секретаря правового відомства в палаці наслідного принца. З імператорським наказом він поспішає до сім'ї. Але замість радісної зустрічі з рідними, його чекало горе: від голоду помер син. Ду Фу не встиг, занадто пізно з'явилися подарунки і гроші. Декілька днів після смерті сина Ду Фу схилився над папером, а потім змарнілий і схудлий, він прочитав дружині свої "Вірші в п'ятсот слів". (*Читець може почитати поезії із цього циклу*).

Біограф 3: Останні роки життя поета були надважкими. Він втік від заколотників, був прийнятий і звільнений з посади "радника" імператора, поневірявся, рятував свою родину. Але мрія повернутися в столицю не давала йому спокою. 768 року він вирушив у останню подорож, що тривала майже 2 роки. Ду Фу так і не побачив Чаньяна, навколо якого точилися жорстокі бої. На джонці, посеред річки Янцицзян, його наздогнала смерть. Це сталось у 770 році. У творчості поета останній період був періодом злету. За 11 років він написав понад тисячу віршів. З мудрістю прийшло і гостре незадоволення своїм життям.

Читець: Нежадібний – ось чому маєш ти здібність
вночі розпізнати коштовність.
Нездатний на шкоду, побачити можеш
ранкові оленячі шлюби.

Я дуже цікавлюсь глибоким, далеким
та плутаюсь у першопричинах.
Про тебе ж без сумніву можна сказати:
пливеш, як порожній човен.

Біограф 1: Особиста біда викликала у поета мрію про великий будинок, де б знайшли притулок від холодного вітру і злиднів усі бідняки Піднебесної. У реальному житті Ду Фу так і не зміг здійснити свою мрію. Поет не збудував ні великого

будинку для злидарів, ні більш-менш пристойної хатинки для себе і своїх рідних. Однак він створив і залишив нащадкам сотні поетичних перлин, що стали духовною спадщиною людства.

Читці можуть почитати поезії Ду Фу "Вісім безсмертних за вином", "Чинovníк в Шихао", "Прощання старого", "Самотня дика гуска" та інші.

Завершити захід можна чаюванням з елементами китайської традиції.

Список використаної літератури:

Книги

Гумилёв, Л. История народа хунну : Хунну; хунны в Китае; хунны в Азии и Европе / Л. Гумилёв. – М. : Эскимо, 2008. – 640 с. : ил.

Китай : [Исторична довідка, традиції, мистецтво] // Гриценко, В. Людина і культура / В. Гриценко. – К. : Либідь, 2000. – С. 315 - 340.

Китай : [Природні ресурси, господарство] // Економічна і соціальна географія світу. – К., 1997. – С. 182 - 189.

Китай : Путеводитель. – Франция, 1998. 383 с. : ил.

Китай // Цивілізації стародавнього світу. – К. : Махаон – Україна, 2006. – С. 62 – 76.

Китай и Япония : взлёты и падения / Макдональд, Ф. Средние века : история мира от походов Колумба / Ф. Макдональд. – М. : Слово, 1994. – С. 56 – 57.

Китай : история в лицах и событиях. – М. : Политиздат, 1991. – 254 с.

Китай – країна чотирьох тисячоліть // Країни світу. Азія. – Сімферополь : Таврида, 2012. – С. 145 – 166.

Китай : от анархии к империи. Великий шёлковый путь // Грегори, Т. "Тёмные века". История мира от падения Рима до расцвета ислама / Т. Грегори. – М. : Слово, 1994. – С. 58 – 61.

Коваль, Л. А. Шляхами піднебесної : Дорожні нотатки / Л. А. Коваль. – Запоріжжя. : Мотор Січ, 2001. – 59 с. : іл.

Коттерел, А. Китай / А. Коттерел. – Словакия. : Неография, 2000. – 64 с. : ил.

Куликов, В. С. Китайцы о себе / В. С. Куликов. – М. : Политиздат, 1989. – 256 с. : ил.

Маньчжурские императоры в Китае // Уилкинсон, Ф. Государственные деятели, изменившие мир / Ф. Уилкинсон, Ж. Данин. – М. : Слово, 1994. – С. 42 – 45.

Міфи і легенди Китаю. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2006. – 96 с.

Самбурова, Е. Китай / Е. Самбурова. – М. : Мысль, 1991. – 162 с. : ил.

Сидихменов, В. Я. Китай : страницы прошлого / В. Я. Сидихменов. – Смоленск : Русич, 2003. – 464 с. : ил.

Статті із періодичних видань

Ахинько, О. Фантастичний Китай : [Сьогодення Піднебесної] / О. Ахинько // Голос України. – 2018. - №18. – 27 січня. – с. 8.

Воронина, М. А. Великая стена великой страны : [Про Велику Китайську стіну] / М. А. Воронина // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2008. - №29 – 31. – С. 22 – 24.

Горбачёв, Б. Н. Жизнь в Поднебесной : / Б. Н. Горбачёв // Країна знань. – 2011. - №6. – С. 25 – 28.

Китай // Клёпа. – 2013. - №11. – С. 1 – 31.

Колосов, Е. Н. Знакомство со страной, устремлённой в будущее / Е. Н. Колосов // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2009. - №21 – 23. – С. 47 – 48.

Райский отдых на острове Хайнань : [Про Китай] // Вокруг света. 2018. - №12. – С. 36 – 37.

Сокол, Т. Китай : [Вікторина про країну] / Т. Сокол // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2008. - №17 – 18. – С. 7 – 11.

Цивілізації Стародавнього Сходу : [Електронний ресурс] // Позакласний час. – 2016. - №3. – Диск.

Чепіга, О. М. Релігія та культура стародавнього Китаю / О. М. Чепіга // Все для вчителя. – 2010. №4 – 5. – С. 59 – 62.

Ярова, І. Дивовижна держава у Східній Азії : [Про Китай] / І. Ярова // Гетьман. – 2017. - №4. – С. 58 – 61.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА

ЮНИЙ / ЧИТАЧ

БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Комунальний заклад "Запорізька обласна
бібліотека для дітей "Юний читач"

Запорізької обласної ради

69006

м. Запоріжжя,

вул. В. Лобановського, 14

Телефони: (061) 236-85-62

236-85-63

236-86-27

236-86-49

Факс: (061) 236-85-62

Електронна пошта: zobd@ukr.net

Сайт: www.zobd.zp.ua